

В.Е.Кардаш, А.П.Зубович, Е.В.Кардаш

ЛІЗИНГ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я (зав.- доц. В.Е.Кардаш)
Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці

Резюме. Автори розглядають питання впровадження лізингу в діяльність лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ), підкреслюючи, що реформування охорони здоров'я вимагає особливої уваги щодо управлінських заходів раціонального вико-

ристання коштів ЛПЗ, у тому числі і використання медичного лізингу.

Ключові слова: лізинг, лізингова компанія, лізинговий бізнес, охорона здоров'я.

Вступ. Під лізингом розуміють майнові відношення, при яких одна організація (користувач) звертається до другої (лізингової компанії) з проханням придбати необхідне обладнання і передати його їй у тимчасове користування [1].

При цьому майнові відношення включають такі стадії:

- 1) користувач повідомляє лізинговій компанії, яке обладнання йому необхідне;
- 2) лізингова компанія купує це обладнання у фірми-виробника;
- 3) лізингова компанія, яка стала власником обладнання, передає його у тимчасове користування на основі окремого контракту.

Отже, мова йде про комплекс відносин, які складаються із двох елементів: договору про купівлю-продаж і договору про тимчасове використання обладнання. Ці елементи тісно пов'язані між собою, оскільки угода про тимчасове використання укладається тільки після виконання договору про купівлю-продаж.

Другий елемент комплексу – угода про тимчасове використання обладнання – має одну особливість: за наявності опціону на купівлю він може перерости у відношення купівлі-продажу.

Отже, ця структура складає єдиний комплекс відносин, в якому складові елементи є взаємопов'язаними і самостійними.

Види лізингу диференціюються залежно від форми організації операції, тривалості стосунків, обсягу обов'язків сторін, особливостей об'єктів лізингу та умов їх амортизації, типу лізингових платежів, відношення до податкових пільг і від сектора ринку.

Необхідно враховувати класифікацію основних видів лізингу з урахуванням класифікаційних ознак.

Лізинговий бізнес особливо залежить від політичної та економічної стабільності [1]. Основними причинами, що стримують розвиток лізингової галузі, є:

1. Фінансова неспроможність лізингових компаній, яка в основному залежить від банків-засновників. При погіршенні фінансового становища банку зразу ж лихоманить лізингову компанію.
2. Недосконалість податкового законодавства, коли лізингове майно неможливо швидко забрати назад при розриві лізингової угоди.
3. Відсутність повторного ринку обладнання.
4. Не завжди сприятливі умови податкового, митного і валютного законодавств.
5. Недостатня кваліфікація кадрів.

Надійне правове забезпечення лізингових відношень є гарантом і запорукою успішного розвитку лізингового бізнесу [1].

З метою удосконалення системи фінансування охорони здоров'я, досягнення максимальної ефективності використання кожної гривні, яка вкладена в охорону здоров'я, усвідомлюючи нереальність швидкого усунення помилкових стереотипів менеджменту, які склалися в охороні здоров'я, можна вважати, що найбільш виправданою є тактика "крок за кроком". Одним із таких кроків у досягненні зазначеної мети є впровадження лізингу в охорону здоров'я [2].

Враховуючи особливості фінансування охорони здоров'я лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ), менеджер отримує можливість, завдяки лізингу, тимчасово вивільнені кошти використати для вирішення не менш актуальних проблем лікувального закладу.

Розпізнавальною або визначальною особливістю лізингу в охороні здоров'я є інвестиції бюджетних коштів у лізингову діяльність.

Збільшення ступеня свободи в адмініструванні і господарчій діяльності, недостатні знання ринкових відношень, особливостей впровадження високотехнологічних методів діагностики і лікування, спад промислового виробництва, інфляція, система неплатежів, недосконалість законодавчої системи фінансування - ціле сузір'я об'єктивних перешкод, що постали перед організаторами охорони здоров'я на шляху до впровадження лізингу, пошуку раціональних організаційних способів і заходів у цій непростій ситуації ускладнюється навіть для досвідчених менеджерів охорони здоров'я, проте реалії вимагають їх вирішення [1,4].

Отже, для здійснення реформування охорони здоров'я, покращання якості медичної допомоги населенню і ефективності діяльності ЛПЗ необхідно використовувати управлінський облік, розробку і реалізацію його компонентів, у тому числі і глибоке розуміння та використання лізингу в охороні здоров'я [3,5,6].

Менеджеру в охороні здоров'я необхідно знати: види лізингу, класифікацію основних його видів, якісні характеристики фінансового лізингу, правове регулювання лізингу, переваги і недоліки використання лізингу в системі охорони здоров'я, розрахунок лізингових платежів.

Розрахунок лізингових платежів здійснюється частинами протягом строку, передбаченого угодою ЛПЗ із лізинговою компанією, що дає можливість придбати медичну апаратуру, обладнання і експлуатувати їх, не сплачуючи повну вартість у момент придбання.

Лізинговий платіж складається з двох частин: 1) відшкодування вартості об'єкта лізингу; 2) лізингового відсотка. Лізинговий платіж включає в себе амортизаційні відрахування, плату за кредитні ресурси, комісійні виплати, митний збір і податки.

Основним видом діяльності компанії є фінансовий лізинг медичного обладнання. Компанія закуповує за заявкою ЛПЗ медобладнання безпосередньо у фірми-виробника, оминувши

посередницькі структури, постачає його згідно із договором і здійснює повне сервісне обслуговування [1].

Договір фінансового лізингу складається, як правило, на строк до 5 років, і після сплати всієї суми лізингових платежів обладнання переходить у власність лізингоодержувача, однак викупити об'єкт лізингу можна і до закінчення строку договору.

Лізинг в охороні здоров'я дозволить посилено вирішувати проблему ризику старіння обладнання. ЛПЗ здобудуть реальну можливість оновлення високотехнологічного обладнання у випадках його старіння.

Так, спеціалізована служба, скориставшись матеріалами маркетингу про появу нового обладнання, може придбати його за лізингом. При цьому можна зберегти раніше орендовану, але менш удосконалену апаратуру або, виходячи з умов лізингової угоди, можна повернути її лізингодателю. У той же час повернуте обладнання може бути здане власником в оренду іншому лікувальному закладові, якого буде задовольняти за всіма характеристиками бувша у використанні техніка.

Мета дослідження. Вивчити думки певних категорій посадових осіб ЛПЗ (головних лікарів, їх заступників) щодо використання лізингу в діяльності лікувально-профілактичних закладів.

Матеріал і методи. Під час дослідження нами проведено опитування головних лікарів, їх заступників та економістів ЛПЗ з допомогою анкети, яка розроблена з урахуванням даних літератури. Анкетування проводилося серед зазначених посадових осіб лікувально-профілактичних закладів у Чернівецькій області. Головні лікарі, їх заступники та економісти відповідали на питання щодо використання в їх практичній діяльності медичного лізингу з метою з'ясування таких питань:

- уявлення про лізинг в охороні здоров'я;
- оцінка значення медичного лізингу в удосконаленні діяльності ЛПЗ і якості надання медичної допомоги населенню;
- використання в своїй практичній діяльності медичного лізингу як компонента управлінського обліку.

При цьому отримані наступні дані.

Із 57 опитаних посадових осіб ЛПЗ було: головних лікарів та їх заступників - 51 (89,4%), економістів - 6 (10,5%).

Результати дослідження та їх обговорення. Встановлено, що повне уявлення про лізинг в охороні здоров'я мають 16 посадових осіб (28%), неповне - 30 (52,6%), не мають уявлення, що таке лізинг в охороні здоров'я, - 11 (19,2%).

На питання, як оцінюють респонденти вплив медичного лізингу на удосконалення діяльності ЛПЗ і якість надання медичної допомоги населенню, 7 посадових осіб (12,2%) відповіли "надзвичайно важливе", 27 (47,3%) - "важливе", "незначне" - 10 (17,5%), "не має значення" - 13 (22,8%).

Щодо використання у своїй роботі медичного лізингу, як компонента управлінського обліку, опитування показало, що медичний лізинг використовує одна посадова особа (1,7%), частково - 3(5,2%), не використовують і не мають можливості використовувати у своїй роботі медичний лізинг 26 посадових осіб ЛПЗ (45,6%).

Практично всі категорії посадових осіб ЛПЗ не використовують у своїй практичній діяльності медичний лізинг.

Наведені дані свідчать про те, що 71,9% посадових осіб ЛПЗ недостатньо обізнані або не знають, що таке медичний лізинг в охороні здоров'я і не використовується в їх практичній діяльності. Щодо стажу роботи посадових осіб у даній посаді не вплинуло на результати опитування.

Враховуючи дані наукової медичної літератури і результати анкетного опитування посадових осіб, медичний лізинг має важливе значення в діяльності ЛПЗ, особливо в умовах недостатнього їх фінансування і позитивно впливає на якість діяльності ЛПЗ та надання медичної допомоги населенню.

Беручи до уваги вищевикладене, ми хотіли б підкреслити наступні важливі аспекти проблеми практичного використання лізингу в охороні здоров'я:

1. Реформування охорони здоров'я вимагає особливої уваги щодо управлінських заходів раціонального використання коштів ЛПЗ, у тому числі і використання медичного лізингу, а це можливо за умов:

1.1. Досконалого значення медичного лізингу керівниками ЛПЗ.

1.2. Наявності можливостей використання медичного лізингу - організація роботи лізингових компаній.

2. Медичний лізинг - один із компонентів управлінського обліку і без розуміння його значення, використання, економічних знань неможливе здійснення реформування охорони здоров'я в сучасних умовах.

Література

1. Галкин Р.А., Двойников С.И., Павлов В.В. и др. Маркетинг, лизинг, логистика в здравоохранении. — Самара – Петербург, 1998. – С.104 – 145.
2. Голухов Г.Н., Рейхарт Д.В. Маркетинговые исследования рынка платных медицинских услуг // Экономика здравоохранения. – 1996. - №4. – С. 24 – 44.
3. Грушевська Н.М. Управлінський облік і якість роботи лікувально-профілактичних закладів // Молоді науковці – медицині України. – Чернівці: Медик, 2002. – С. 82.
4. Кадыров Ф.Н., Петриков И.П. Медико-экономические проблемы здравоохранения на современном этапе. - СПб.: Ривьера, 1995. - С. 347
5. Комаров В.Ф., Калуга Е.В., Юсупов А.Т. Аренда. Лизинг. Фирменный сервис. - Новосибирск: Наука, 1991. – 129 с.
6. Шарапов В.П., Денисов И.И. Лизинг в медицине / Методические рекомендации. – Самара, 1996. – С. 18 – 33.

LEASING IN THE FIELD OF HEALTH CARE

V.E.Kardash, A.P.Zubovych, E.V.Kardash

Abstract. The authors consider questions of introducing leasing into the functioning of patient care and prophylactic institutions (PCPI), underlining that a health care reformation requires special attention, pertaining to administrative measures of a rational use of resources of PCPI, including the use of leasing.

Key words: leasing, leasing company, leasing business, health care.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald. – 2005. – Vol.9, №4. - P.117-119

Надійшла до редакції 4.04.2005 року